

opusdei.org

Johannes Paulus II: onvermoeibaar verdediger van de waarheid

Interview met mgr. Javier Echevarría, prelaat van het Opus Dei, over o.a. het vijftienvintigjarig pontificaat van Johannes Paulus II, de christelijke wortels van Europa en de gewenste vrede in het Heilig Land.

18-4-2004

Verheven tot de eer der altaren op 6 oktober vorig jaar en op 26 juni jl. voor het eerst liturgisch gevierd als heilige: Jozefmaria Escrivá. Een heilige van onze tijd die het Opus Dei heeft gewild als weg om zin en waardigheid te geven aan de arbeid en aan het dagelijkse leven.

Zijn opvolger, monseigneur Javier Echevarría leidt het Opus Dei in heel de wereld. Hij is zowel een ‘vader- als moederfiguur’ voor duizenden gelovigen die zich hebben verbonden om deze weg van alledaagse heiliging te begaan. Hij is ook iemand die binnen de Kerk dicht bij de paus staat en contacten heeft met sleutelfiguren in het Vaticaan; daarom een vooraanstaand getuige van de vijftientwintig jaar pontificaat van Johannes Paulus II en van de uitdagingen waarvoor de Kerk zich geplaatst ziet: de vrede, de menselijke waardigheid en het

behoud van de christelijke wortels en cultuur.

Vijfentwintig jaar pontificaat zijn vijfentwintig jaar wereldgeschiedenis. Hoe oordeelt u over de zending van de paus?

“De activiteit van de paus is zo verstrekkend en hij is zo een markante figuur dat het karakteriseringen tekort schieten. Johannes Paulus II is uniek voor deze tijd. Zijn morele gezag wordt algemeen erkend. Zijn prestige is zodanig dat niemand het belang kan ontkennen van zijn interventies voor de waardigheid van de mens, voor het leven, de vrede en de arme volkeren. Zoals zijn voorgangers laat de paus met feiten zien dat hij de ‘dienaar der dienaren Gods’ is, de onvermoeibare verdediger van de vrede en de pleitbezorger van alle mensen en hun waardigheid, waarin hij krachtig gelooft. Het gaat echter

om iets veel belangrijker dan zijn eigen prestige. In deze vijftientig jaar heeft Johannes Paulus II Christus in onze tijd tegenwoordig gesteld. Hij heeft ons Christus laten zien als antwoord op diepe levensvragen. Daar is zijn gezag aan ontleend.”

Toch lijkt hij weinig weerklank te vinden. Hoe komt dat?

“Zijn optreden contrasteert met de heersende mentaliteit en cultuur. Dat kan daarom wat obligaant en anachronistisch overkomen, ofwel noodzakelijk maar tevergeefs. Dit houdt echter niet in dat zijn uitspraken irrelevant zijn. Ware meesters laten zich niet gevangennemen door de tijd. Zijn interventies moeten niet met een beperkte blik worden bekeken, maar als het uitoefenen van het leergezag. Ze geven een te volgen richting aan: een moeilijke richting, maar historisch gezien onontkoombaar als

wij de redding van onze beschaving werkelijk willen. Ze houden waarden voor die boven alle discussie staan: het nastreven van de vrede, de verdediging van het leven, het vestigen van gerechtigheid, het aanbieden en vragen van vergeving. De moeilijkheid zit hem in de noodzaak om niet de ene waarde te kiezen ten koste van de andere. Het goede is ondeelbaar.”

Het Opus Dei heeft veel aan deze paus te danken.

“De boodschap, die de heilige Jozefmaria sinds 1928 heeft verspreid en die door het Tweede Vaticaans Concilie is bevestigd, is heel aantrekkelijk om de schoonheid van de christelijke heiligheid opnieuw te ontdekken. De heiligheid is een ideaal om op ieder moment van het leven te zoeken en in praktijk te brengen; wanneer er rust en vrede is en wanneer er verdriet

en problemen zijn. Het is een ideaal binnen ieders bereik. Het gewone leven kans soms saai lijken. Maar als wij Christus zoeken verandert het alledaagse in een pad naar God en naar het geluk. Ik ben alle pausen dankbaar. Allen, vanaf Pius XII tot aan de huidige paus, hebben veel waardering voor het Opus Dei getoond. Wij zijn Johannes Paulus II in het bijzonder dank verschuldigd. Tijdens zijn pontificaat hebben gebeurtenissen plaatsgevonden die van bijzonder belang zijn geweest voor de geschiedenis van het Werk, zoals de heiligverklaring van Jozefmaria Escrivá.”

Hoe ondersteunt het Opus Dei de inzet van de paus? De paus heeft bijvoorbeeld zijn stem laten horen om christelijke wortels van Europa in de Europese grondwet te laten doorklinken.

“De taak en inspanning van het Opus Dei bestaan in het vormen van de gelovigen van de prelatuur en van anderen die dat wensen. Een coherente geestelijke vorming wekt de persoonlijke verantwoordelijkheid op, de wens om bij te dragen aan een maatschappij die menselijker en christelijker is. Het voorbijgaan aan de christelijke wortels van Europa negeert de Europese realiteit en geschiedenis. De Raad van Europese bisschoppenconferenties heeft dit benadrukt. De Kerk streeft geen privileges na. Integendeel, zij wil zich openstellen en dienstbaar zijn. Het gaat om het respecteren van een realiteit, zonder te zwichten voor antiklerikale vooroordelen uit het verleden. De wieg van Europa licht in het christendom. In deze context benadrukt het Opus Dei ieders persoonlijke verantwoordelijkheid, met name van iedere gelovige burger, om mee te werken aan de

evangelisatie van de cultuur door het eigen werk, met initiatief en zonodig tegen de stroom in. Zo worden wegen ontsloten voor de nieuwe generaties.”

Toch lijkt het erop dat de Kerk politiek Europa wil overheersen...

“Samen met de vrijheid is ook het pluralisme van belang. De katholieken streven geen uniform Europees model na, noch cultureel, noch politiek. Op het oude continent leven verschillende culturen naast elkaar. Ze hebben weliswaar gemeenschappelijke christelijke wortels, maar zijn onderling heel divers. Niemand wil ze samenvoegen. We moeten de historische realiteit respecteren in een klimaat van vrijheid en pluralisme.”

De vrijheid gaat hand in hand met de vrede. Zal men in Palestina ooit in vrede kunnen leven?

“In het Heilig Land wordt om een gebied gestreden. Het is een zaak van rechtvaardigheid. Onder Palestijnen en Israëli's zijn er mensen die broederlijk met elkaar kunnen samenleven. De vrede is een zegen uit de hemel die op aarde mensen van goede wil nodig heeft. Vrede moet opgebouwd worden, is vrucht van menselijke inspanning.

Werkelijke vrede is niet te scheiden van gerechtigheid en komt voort uit wederzijds begrip. Dit veronderstelt een welwillende houding van begrip en vergeving en vereist inzet om elkaar te leren kennen en waarderen. De heilige Jozefmaria benadrukte altijd dat de vrede binnen en tussen de volkeren alleen kan voortkomen uit de vrede in de gewetens. En hij voegde daaraan toe dat geweld nooit geschikt is om te overwinnen of te overtuigen. Wie geweld gebruikt verliest altijd.”

Oorlogen komen vaak voort uit dramatische situaties van armoede, zoals in Afrika. Dit continent heeft hulp nodig. Wat doet het Opus Dei voor de Afrikanen die in extreme armoede leven?

“Toen de paus vorig jaar bekend maakte dat hij Jozefmaria Escrivá heilig wilde verklaren, is een organisatiecomité in het leven geroepen. Dit comité heeft een solidariteitsfonds voor Afrika ingesteld met giften van de deelnemers aan de heiligverklaring. Aldus is Harambee 2002 ontstaan. Veel instellingen en meer dan honderdduizend personen hebben het fonds ondersteund. Met de bijeengebrachte gelden worden achttien ontwikkelingsprojecten in Midden- en Zuidelijk Afrika gefinancierd, waaronder een centrum voor de sociale reïntegratie van ex-kindsoldaten in Sierra Leone.

Het gaat om een druppel op een gloeiende plaat, maar Harambee 2002 heeft de vreugde en dankbaarheid kunnen kanaliseren van degenen die het geschenk van de heiligverklaring van Jozefmaria hebben mogen ontvangen en meemaken. Het leven bestaat nu eenmaal uit vreugde en verdriet, uit gezondheid en ziekte, uit kracht en zwakheid. We zullen altijd licht- en schaduwzijden ervaren. Het gaat erom dat we ons leven ten dienste van anderen stellen.”

Paolo Cavallo / Il Secolo XIX
(Genova, Italië)

pdf | Document automatisch
aangemaakt door [https://
dev.opusdei.org/nl/article/johannes-
paulus-ii-onvermoeibaar-verdediger-
van-de-waarheid/](https://dev.opusdei.org/nl/article/johannes-paulus-ii-onvermoeibaar-verdediger-van-de-waarheid/) (13-8-2025)